

Hayvanların ve Zarar Verdikleri Çocukların KORUNMASI

Adnan TÜRKDAMAR
Niğde Vali Yardımcısı

Hayvan refahı, hayvanların fiziksel ve psikolojik açıdan sağlıklı ve huzurlu bir hayat sürmelerini sağlamayı amaçlayan bir akımdır. Hayvanların yaşadığı dağ, orman, ova, göl, nehir, ağaçlar, otlaklar ve yeşilliklerin korunması refahlarının da korunması anlamına gelir.

Her hayvanın kendi ortamında yaşaması en doğru olandır. Yaban hayvanlarının dağlarda ve kırlarda, çiftlik ve köydeki hayvanların mekanlarında-ortamlarında, sahipli ev hayvanlarının ise günlük tabiatta gezdirilmesi kaydıyla evlerde; hasılı tüm hayvanların kendi ekolojik ortamlarında özgürce yaşamaları esastır.

Hayvan refahı, hayvanların fiziksel ve psikolojik açıdan sağlıklı ve huzurlu bir hayat sürmelerini sağlamayı amaçlayan bir akımdır. Hayvanların yaşadığı dağ, orman, ova, göl, nehir, ağaçlar, otlaklar ve yeşilliklerin korunması refahlarının da korunması anlamına gelir. Davranışlar, fizyoloji, ömür ve üreme hayvanların refahını tespit etmede kullanılan ölçütlerden bazılarıdır.

Hayvan refahı akımı, hayvanların insanlar tarafından yiyecek olarak, çeşitli işlerde ve deneylerde kullanımının mümkün merteye azaltılmasını ve belirli etik kurallara bağlı kalınarak yapılmasını savunur. Evcil olarak bakılan ya da hayvanat bahçeleri, sirkler gibi yerlerde tutulan hayvanların bakım koşullarının belirlenmesi, yiyecek olarak kullanılan hayvanların bakım ve öldürülme süreçlerinin düzenlenmesi, yaban hayvanların yaşam alanlarının korunması gibi konular yer almaktadır.

Hayvan hakları, tümünün ya da bir kısmının kendilerine ait bir özerkliği sahip oldukları ve acıdan kaçınma gibi temel çıkarlarının korunması gerektiğini savunan fikirdir. Hayvan hakları kavramı, hayvanların insan amaçlarına uygun düştüğü biçimde kullanılabilir birer eşya olmadığı, kendi arzuları ve ihtiyaçları olan bireyler olarak muamele görmeleri gerektiği anlamına gelir. Hayvan Hakları Evrensel Beyanamesi, UNESCO tarafından tanınmış olmayıp yasal herhangi bir bağlayıcılığı yoktur.

Ülkemizde ise, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ile illerde valiler başkanlığında belediyeler, sağlık, milli eğitim, tarım ve orman, çevre, şehircilik ve iklim değişikliği müdürleri ve ilgili derneklerin üye olduğu hayvanları koruma kurulları ihdas edilmiştir.

Zaman zaman toplanan bu kurullarda ildeki sahihsiz, bırakılmış/terkedilmiş, beslenme imkanı olmayan hayvanların korunması, barınaklara alınması ve beslenmesi için tedbirler görüşülmektedir. Bu konuda belediyelere ve özel idarelere barınak yapma, kısırlaştırma, besleme gibi görev verildiği gibi, hayvanlara zarar veren insanların idareye bildirilmesi, bu şahıslara idari yaptırım uygulanması da kurallara bağlanmıştır.

Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik ve İçişleri, Tarım ve Orman ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Yayımladığı üç ayrı Genelgeyle **HAYDİ (Hayvan Durum İzleme)** mobil programı, hayvan besleme grupları, yerel hayvan koruma görevlileri açıklandığı gibi; üretilmesi, sahiplenilmesi, barındırılması, beslenmesi, takas edilmesi, sergilenmesi ve hediye edilmesi yasak olan hayvanlar ile hayvan bakım evlerinin yapımı, işletilmesi belediye bütçesinden pay ayrılması gibi hususlar açıklanmaktadır.

Ülkemizde son düzenleme yapılan kadar başıboş ve sahihsiz köpek-

lerle, beslenmesi yasak olan **vahşi köpeklerin katlettiği** sayısız çocuğa rağmen maalesef bu duruma uzun süre sessiz kalınmıştır. Belediyeler barınaklar açıp, bakıcı ve veterinerler istihdam edebilecekken birçoğu bunu yapmadılar. **“hayvansever dernekleri”**ni ve bir avuç sesi yüksek çıkan küçük toplulukları **bahane ederek sorumluluklarından kaçtılar.**

Ayrıca yukarıdaki örnekler çoğalmaya başlayınca başta çocuklar olmak üzere insanlara zarar veren, öldüren, yaralayan altı çeşit köpeğin bakımı, sahiplenilmesi, ticareti, reklamı 07 Aralık 2021 tarihinde çıkarılan 7332 sayılı Torba Kanunu'na bir madde eklenerek yasaklanmıştır. Yasaklanan bu altı köpek çeşidi (Amerikan Pitbull Terrier, Amerikan Staffordshire Terrier, Amerikan Bully, Dogo Argentino, Fila Bresilaro, Japanese Tosa) belirlenmiştir. Bu altı çeşit köpektен üçünün Amerikan olması çok ilginçtir.

Daha sonra 01.01.2021 tarihinden itibaren kedi, köpek ve gelinciklerin **Ev Hayvanı Kayıt Sistemi (PETVET)** üzerinden kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınmasına başlanmıştır. Ülkemizde 20.843 adet yasak ırk hayvan kayıt altına alınıp sahihsiz olanlar belediye barınaklarına alınmıştır.

Burada geç kalma söz konusu olup olmadığı, şayet gecikme varsa gerekçesi sorgulanmalıdır. Sistem değişikliği ile Kanun'a dayanılarak üç bakanlığın

Genelge çıkarmak zorunda oluşu gecikmeye neden olmuş mudur?

Bilindiği gibi 16 Nisan 2017'deki referandumda % 51,41 oy oranıyla kabul edilen Anayasa değişikliğiyle ülkemizde yönetim sistemi değişmiş, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi üç yılını doldurmuştur. Yeni Sistemde Bakanlık sayısı 16 olmuş, 703 sayılı KHK ile mevzuattaki Başbakan ve Bakanlar Kuruluna yapılan atıflar Cumhurbaşkanına yapılmış sayılarak **Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu kaldırılmıştır.**

Bakanlar kurulunun kaldırılışı ile birçok alanda eksiklik hissedilmiş olmakla birlikte zaman içerisinde gerek ulusal basın ifadesiyle Kabine Toplantıları ile gerek Cumhurbaşkanını kararları ile Bakanlar Kurulunun yokluğunun eksikliği giderilmeye çalışılmaktadır.

Hayvanları Koruma örneğindeki gibi birçok bakanlığı ilgilendiren ko-

nularda üç bakanlığın üç Genelge çıkarması yerine Bakanlar Kurulu Kararıyla Yönetmelik veya Bakanlar Kurulu Kararı yayınlanacak ve ilgili bakanlıklar gereğini yapacaklardı.

Bakanlar Kurulu olmayınca birçok Bakanlık ilgilendiren örneğimizdeki gibi bakanlıklar farklı Genelgeler çıkarabilmekte, koordinasyon işini ilde vali çözmektedir. Valiler Başkanlığında kurulu bulunan Hayvanları Koruma Kurulunu dayanak göstermesi ile ilde koordinasyon sorunu çözülmektedir.

Ancak örneğimizdeki dayanağını kandan alıp vali başkanlığında kurul olmayan konularda ve alanlarda dağınıklık nasıl toparlanacak, koordinasyon nasıl sağlanacaktır?

Eski Bakanlar Kurulu kararları yerine Cumhurbaşkanlığı Kararları yayınlanarak hukuki boşluk doldurulmuş, daha çok ekonomi, maliye, AB projeleri, hazine, kamulaştırma...gibi

alanlarda boşluk doldurulmuş ve sorun giderilmişti.

Belki örneğimizde olduğu gibi pandemiyle mücadele, yol güvenliği, orman yangınları, deprem/ sel gibi afetler ve toprak koruma vs. gibi birçok bakanlığı ilgilendiren alanlarda da Cumhurbaşkanlığı Kararı çıkarılabilir. Ya da Bakanlar Kurulu tüzel kişilik olarak yeniden ihdas edilebilir.

KAYNAKÇA

1. 24.06.2004 tarihli 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu.
2. 14.07.2021 tarihli 7332 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ile Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
3. 20.12.2021 tarih ve 21016 sayılı İçişleri Bakanlığı Genelgesi.
4. 07.12.2021 tarih ve 3163942 sayılı Tarım ve Orman Bakanlığı Genelgesi.
5. 27.12.2021 tarih ve 2559522 sayılı Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Genelgesi.
6. Fuat Uğur'un Türkiye Gazetesindeki 25.12.2021 tarihli yazısı.
7. Son yıllarda bir köpeğin saldırısıyla ölen onlarca çocuğa örnek verecek olursak: Hatay'da 4 yaşındaki Hayrün'nisa Gök, Erzurum'un Köprüköy ilçesinde 8 yaşındaki Kadir Karaşal, Ağrı'da 4 yaşındaki Berat Açar, Şanlıurfa'da 8 yaşındaki Hüseyin Erçal, Kayseri Bünyan ilçesinde 8 yaşındaki Derviş Boztaş, Bursa Karacabey ilçesinde 2 yaşındaki Ebru Çakaloğlu, Mersin Tarsus ilçesinde 2 yaşındaki Ayşenur Öztunç, Mersin Erdemli ilçesinde 14 yaşındaki Büşra Şeker, İzmir Bornova ilçesindeki 7 yaşındaki Mecit Kartal, İzmir Ardahan Çoban, Bayram Varol, 3 yaşındaki Sudenaz, İstanbul'daki Serhat Karabiçak, Şanlıurfa 4 yaşındaki Bayram G., Samsunlu 7 yaşındaki Hasan Balkış.

01 Çevre, Doğa ve Hayvanları Koruma Şube Müdürlüğü kuruldu.

02 Polis Akademisi ve Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi müfredatına aldı.

03 Haydi - Hayvan ve doğa dostu ihbar uygulaması hayata geçiyor.

04 Yerel yönetimler, Belediye, İl Özel İdarelerin görevlerinin mülkiye teftiş kurulu tarafından denetimi gerçekleştirilecek.

05 İl Hayvanları Koruma Kurulu'nda İl Emniyet Müdürü ve İl Jandarma Komutanı olabilecek.

haydi
HAYVAN DURUM İZLEME

HEMEN BİLDİR

Hayvan İhbarı İçin
TEK DOKUNUŞUN PETER

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

haydi
HAYVAN DURUM İZLEME